

Toruń 27.08.2026

Dr. hab. prof. UR Magdalena Żardecka
Instytut Filozofii
Uniwersytet Rzeszowski

**Recenzja rozprawy doktorskiej
Alicji Neumann-Karpińskiej**

***pt. Decyzje reprodukcyjne jako przykład decyzji transformujących.
Dyskusja ze stanowiskiem Laurie A. Paul***

**przygotowanej pod opieką naukową prof. Renaty Ziemińskiej
w Instytucie Filozofii i Kognitywistyki
Uniwersytetu Szczecińskiego**

Temat

Tematem przedłożonej mi do recenzji rozprawy doktorskiej są decyzje o ogromnej wadze, bo dotyczące rodzicielstwa. Przed problemem tym w pewnym momencie swojego życia staje każdy, jest to zatem problem poważny i powszechny, który ma wymiar egzystencjalny, moralny, społeczny, ekonomiczny i kulturowy. Dopiero od niedawna stał się on tematem poważnych dociekań filozoficznych. Autorka rozprawy, mgr Alicja Naumann-Karpińska, wpisuje się w ten nurt badań i w sposób udatny go kontynuuje. Praca ma charakter interdyscyplinarny, ponieważ łączy metody i teorie pochodzące z takich dyscyplin, jak filozofia, psychologia, socjologia i ekonomia.

Tytuł

Tytuł rozprawy został bardzo dobrze sformułowany; czytelnik od razu domysła się, czego może się w tekście spodziewać i przypuszczenie to nie okazuje się błędne; zostaje też powiadomiony o szczególnym charakterze decyzji o rodzicielstwie, która ma być

transformująca, czyli odmieniająca sam podmiot decyzji oraz rzeczywistość, w której on/ona będzie funkcjonować.

Język

Język rozprawy jest poprawny, choć miejscami nie dość jasny i precyzyjny. Gdyby praca miała ukazać się drukiem (a zapewne tak się stanie) należałoby nieco poprawić ją stylistycznie, gdyż niektóre sformułowania są kalkami z języka angielskiego i brzmią w języku polskim sztucznie. Nie jest to jednak żaden poważny zarzut pod adresem Autorki; raczej jest to okazja, by podkreślić, że praca przygotowana została niemal wyłącznie w oparciu o literaturę anglojęzyczną, a w takiej sytuacji bardzo trudno ustrzec się tego typu usterek. W niektórych przypadkach Autorka zmuszona była na bieżąco tworzyć polską terminologię odnoszącą się do obszaru jej badań, co stanowi dodatkowy atut pracy. W kilku miejscach zrezygnowała jednak z przekładu specjalistycznej terminologii na język polski - niesłusznie.

Struktura

Praca składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów i zakończenia. Jej struktura jest klarowna, kolejność rozdziałów dobrze uzasadniona, podział treści w poszczególnych rozdziałach jest proporcjonalny, sformułowania tytułów i podtytułów rozdziałów są jasne i precyzyjne. Do pracy dołączona jest obszerna bibliografia oraz aneks z fragmentami transkrypcji wywiadów i tabelą analiz.

Treść pracy w pełni odpowiada jej tytułowi i tematowi; treści poszczególnych rozdziałów również odpowiadają przydanym im tytułom.

Metodologia

Praca ma charakter interdyscyplinarny, wymagała wiedzy i kompetencji z kilku dyscyplin. Pierwsza część (rozdział pierwszy i drugi) ma charakter filozoficzny i poświęcona jest rekonstrukcji poglądów Laurie A. Paul, współczesnej filozofki analitycznej z Uniwersytetu w Yale, na temat decyzji transformujących i doświadczeń transformujących oraz polemice wokół jej tekstów i próbom sformułowania teorii alternatywnych.

Część druga (rozdział trzeci i czwarty) poświęcona jest samodzielnie przygotowanym i przeprowadzonym badaniom empirycznym. Tu Autorka wykazuje się świetną znajomością teorii (np. *theory of planned behavior* Icka Ajzena), metod stosowanych w naukach społecznych (badania jakościowe, wywiad standardowy, ustrukturyzowany, częściowo

ustrukturyzowany, interpretacyjna analiza fenomenologiczna) oraz ogromną samoświadomością metodologiczną (wie, że jako badaczka ma te same problemy i rozterki, co osoby badane, uznaje tego rodzaju pozycję za źródło zarówno ograniczeń, jak i szczególnej wrażliwości na daną kwestię, wie, że jej doświadczenia wpływają na interpretację materiału empirycznego, ale też dają pogłębione rozumienie badanych zjawisk; rozumie, że w badaniach ma do czynienia z podwójną hermeneutyką: najpierw badany interpretuje swoje przeżycia i zachowania i opowiada o nich, potem ona jako badaczka interpretuje słowa badanego). Stosuje dobór celowy próby, przeprowadza 29 wywiadów, nagrywa je i transkrybuje, powtarza je po 12 miesiącach z tymi samymi osobami (schemat longitudinalny), przy opracowaniu zebranych materiałów posługuje się Interpretacyjną Analizą Fenomenologiczną (IPA), która jest metodą badań jakościowych pozwalającą stwierdzić, jak ludzie nadają sens i jakie znaczenia przypisują swoim doświadczeniom życiowym. Celem jej badań jest nie tylko uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób osoby badane podjęły swoje życiowe decyzje i co nimi kierowało, ale również weryfikacja lub falsyfikacja teorii L.A. Paul.

W części trzeciej (rozdział piąty i szósty) Autorka omawia koncepcje racjonalności ograniczonej, które formułowane są głównie przez ekonomistów obserwujących i opisujących zachowania konsumentów (Gerd Gigerenzer, Herbert Simon, Gilbert Hatman, Amos Tversky, Daniel Kahneman i inni). Mamy tu kolejny dowód metodologicznej sprawności Autorki oraz jej umiejętności konfrontowania filozoficznych koncepcji racjonalności i autentyczności z perspektywą ekonomiczną. Choć sam pomysł połączenia badań nad heurystykami z teorią L.A. Paul pochodzi od Sarah Hetchlinger (o czym zostajemy poinformowani na s. 209), nie umniejsza to w niczym osiągnięć Alicji Neumann-Karpińskiej.

Strona metodologiczna pracy nie budzi zastrzeżeń, przeciwnie – zasługuje na dużą pochwałę.

Warto podkreślić, że niezwykle pomocne w recepcji bardzo gęstego (miejscami wręcz przeładowanego treścią) tekstu są przygotowane przez Autorkę tabele (np. tabela syntetyzująca wiedzę o różnych teoriach podejmowania decyzji – s. 205).

Alicja Neumann-Karpińska uznaje, że jej praca wpisuje się w nurt epistemologii deskryptywnej i psychologii poznawczej (s. 221).

Zawartość merytoryczna

We wstępie Alicja Neumann-Karpińska wyjaśnia, że podstawowym punktem odniesienia dla jej pracy jest wydana w 2014 roku książka Laurie A. Paul *Transformative Experience*, w której to decyzje prokreacyjne zakwalifikowane zostają do decyzji

transformujących niepasujących do standardowego modelu podejmowania racjonalnych decyzji; decyzje te nie mogą być zarazem racjonalne i autentyczne, a nawet nie mogą być ani racjonalne, ani autentyczne.

Alicja Neumann-Karpińska nie zgadza się z takim postawieniem sprawy i w kontrze do L.A. Paul wysuwa dwie swoje tezy: 1) *uznanie decyzji o prokreacji za nieracjonalne opiera się na zbyt wąskim rozumieniu racjonalności* oraz 2) *ludscy decydenci, stosując efektywne strategie poznawcze, dokonują uzasadnionych wyborów pomimo epistemicznej niedostępności radykalnie nowych przyszłych doświadczeń* (s. 6). Tezy te będzie się starała udowodnić w swojej obszernej pracy.

Rozdział pierwszy w sposób szczegółowy rekonstruuje poglądy L.A. Paul i mówi o tym, dlaczego decyzja o rodzicielstwie nie pasuje do standardowego modelu podejmowania racjonalnych decyzji, który domaga się przyjęcia perspektywy trzecioosobowej oraz posiadania wszystkich niezbędnych informacji przy zachowaniu stałości warunków zewnętrznych i wewnętrznych (stałość preferencji). Tymczasem w decyzje dotyczące prokreacji wpisana jest w sposób nieunikniony niepewność, nieprzewidywalność, perspektywa pierwszoosobowa oraz przemiana epistemiczna i osobowościowa. W przekonaniu Paul osoba podejmująca decyzję o rodzicielstwie doświadcza podwójnej alienacji: epistemicznej (od skutków swej decyzji) oraz metafizycznej (od własnego przyszłego ja); z tego między innymi względu decyzje tego typu nie mogą zostać uznane racjonalne. Ponieważ uznanie jednych z najważniejszych życiowych decyzji za przejaw irracjonalności wydawało się co najmniej kontrowersyjne (nawet samej Paul), wielu autorów, w tym Alicja Neumann-Karpińska, podjęło krytykę jej stanowiska.

Rozdział drugi poświęcony jest tej właśnie krytyce. Alicja Neumann-Karpińska skrupulatnie wymienia olbrzymie grono polemistów Paul i prezentuje ich poglądy oraz propozycje redefinicji poszczególnych terminów oraz uchylenia przyjętych przez nią *implicite* założeń. Dyskusja ta przetoczyła się w 2015 roku przez łamy 92. numeru pisma „Res Philosophica”, ale i później znalazła liczne kontynuacje choćby w postaci książki Enocha Lamberta i Johna Schwenklera *Becoming Someone New* z 2020 roku. Widzimy zatem, że mamy do czynienia z problematyką najnowszą, którą Alicja Neumann-Karpińska uchwyciła niejako *in statu nascendi*, co zasługuje na słowa szczególnego uznania. Wiele autorów wymienionych w tej części pracy dochodzi do wniosku, że decyzje o rodzicielstwie nie różnią się od innych życiowych decyzji tak radykalnie jak twierdzi Paul i zaliczanie ich do osobnej grupy decyzji transformujących nie ma większego sensu. Wybierając zawsze w mniejszym lub większym stopniu zmieniamy siebie i swoją przyszłość, ale też jednocześnie wytwarzamy powody i uzasadnienia dla swej decyzji (utwierdzanie się w wyborze, usuwanie dysonansu poznawczego,

Ruth Chang). Brak pełniej wiedzy (epistemiczna niedostępność stanów przyszłych) nie sprawia, że nasze decyzje stają się automatycznie irracjonalne.

Spośród liczного grona polemistów Alicja Neumann-Karpińska uznaje za szczególnie ważne dwie autorki: Edne Ullmann-Margalit oraz Agnes Callard, którym przyznaje rację i których poglądy uważa za istotną korektę koncepcji Paul. Pierwsza z nich twierdzi, że w sytuacji gdy nie można przewidzieć skutków decyzji, która będzie nieodwracalna i nieodwołalna, a jakąś decyzję trzeba podjąć, ludzie uciekają się do innych strategii niż maksymalizowanie swoich korzyści zakładane w modelu standardowym. Do strategii tych należy np. odważny wybór transformujący (*opting*), zdecydowane odrzucenie jednej z opcji, dryfowanie (*drifiting*), czyli kontrolowane poddanie się losowi, unikanie decyzji, odwlekanie jej, ignorowanie jej wagi, odsuwanie od siebie odpowiedzialności, obniżanie kosztów psychicznych przez akceptację norm społecznych itp. Racjonalność nie powinna być traktowana jako cecha poszczególnych decyzji, ale jako cecha procedur, reguł, powtarzalnych wzorców i strategii postępowania. Z kolei Agnes Callard podkreśla rolę socjalizacji, wychowania i środowiska społecznego, które wpływają na to, co uznajemy za ważne, racjonalne i autentyczne; proponuje też koncepcję racjonalności proleptycznej nastawionej na przyszłość, antycypującej ją, otwartej na korekty, gotowej do nieustannego uwzględniania rzeczy nowych.

W rozdziale trzecim, który dotyczy badań empirycznych uderza nas zmiana języka. Mówi się tu o motywacjach hedonistycznych kierujących ludźmi. Wcześniej dążenie do maksymalizowania własnych korzyści było traktowane jako esencja racjonalności. Te uwagi o hedonizmie nie pasują do tekstu.

Alicja Neumann-Karpińska postępuje zgodnie z przesłaniem Paul, że filozofia może być wsparta na empirii; odnajduje dodatkowe inspiracje do łączenia filozofii z empirią u takich autorów jak Carol Gilligan i Jonathan Haidt. W związku z tym śmiało przystępuje do badań mechanizmów podejmowania decyzji oraz doświadczeń transformacji osobowości; bada też te decyzje pod kątem ich racjonalności i autentyczności. Omawia cele badania i pytania badawcze, przedstawia osiem pytań zadawanych uczestnikom badania.

W oparciu o przeprowadzone badania rekonstruuje nie tylko proces dochodzenia do konkretnej życiowej decyzji, ale również to, czym dla respondentów jest racjonalność i autentyczność. Stwierdza, że racjonalność jest cechą procesu decyzyjnego, na który składa się gromadzenie informacji, przewidywanie, rozważanie, analizowanie, deliberowanie, wyobrażanie sobie, porównywanie alternatyw, kalkulowanie, analizowanie, planowanie, uzasadnianie, branie pod uwagę swoich uczuć, kondycji, sytuacji życiowej, ocenianie

możliwych konsekwencji decyzji itp. Z kolei na autentyczność, która dla badanych jest ściśle związana z racjonalnością i polega na postępowaniu zgodnym ze swoim ja (wierność sobie), składa się uważne przyglądanie się sobie i swoim uczuciom, rozpoznawanie swoich motywacji, preferencji, priorytetów, wartości, zasobów, możliwości, potrzeb i celów życiowych. W każdym przypadku autentyczność wiąże się z odrzuceniem konformizmu. Na s. 176-177 znajdujemy tabelkę z charakterystyką racjonalności i autentyczności, świetnie syntetyzującą wyniki badania.

Na stronach 178 do 182 Autorka omawia mocne i słabe strony swoich badań. Stwierdza, że przeprowadzone przez nią badania były pierwszymi w Polsce tak szerokimi badaniami tego typu, uwzględniającymi zróżnicowane perspektywy osób znajdujących się w odmiennych sytuacjach życiowych; po raz pierwszy też zwrócono uwagę na racjonalność i autentyczność decyzji prokreacyjnych. Przyznaje, że podczas realizacji badań napotkała na liczne trudności; uczestnicy na różnych etapach rezygnowali z udziału w badaniach; moment podjęcia decyzji był nieuchwytny; relacje uczestników narażone były na różne zniekształcenia (np. związane z upływem czasu, pragnieniem podtrzymania swej tożsamości, zniekształceniami poznawczymi) itd. Autorka podczas badań uwzględniała takie czynniki jak podatność swych rozmówców na zranienie czy wprowadzenie w dyskomfort oraz ich ewentualną nadmierną grzeczność mogącą skutkować pragnieniem spełnienia oczekiwań badaczki, tak jak je sobie wyobrażali.

Jej badania polegały na przeprowadzeniu dwóch wywiadów w odstępach około 12 miesięcy; respondenci mieli w międzyczasie prowadzić dziennik swoich rozważań o rodzicielstwie. Dzienników na ogół nie prowadzono lub prowadzono je niesystematycznie (było to wymaganie nierealistyczne, nie do spełnienia dla respondentów), dlatego Alicja Neumann-Karpińska zmuszona była skoncentrować się na wywiadach traktując dostarczone jej notatki wyłącznie jako materiał pomocniczy.

Po przeanalizowaniu wyników badań ujawnił się fakt, że procesy decyzyjne u osób badanych odpowiadają opisom, jakie proponują zwolennicy racjonalności ograniczonej i ekologicznej. W związku z tym Autorka w trzeciej części swojej pracy przechodzi do tego właśnie zagadnienia.

Z rozdziału piątego dowiadujemy się, że racjonalność nie ma jednej definicji; różni autorzy proponują różne jej rozumienia. Wymagania idealnego normatywnego standardowego modelu racjonalności nie są możliwe do spełnienia w zwykłych warunkach ludzkiego życia. Dla opisu ludzkich decyzji i działań w realnych sytuacjach życiowych potrzebne są nam koncepcje racjonalności ograniczonej i ekologicznej. Nauka dysponuje już takimi koncepcjami

i modelami. Zostały one wypracowane przez ekonomistów badających zachowania konsumentów i inwestorów, a także np. wyborców politycznych.

Alicja Neumann-Karpińska zwraca się w stronę teorii heurystyk i przywołuje osiągnięcia takich autorów, jak Gerd Gigerenzer, Herbert Simon, Amos Tversky, Daniel Kahnemann. Koncentruje się na ujęciu pierwszego z nich. W życiu liczą się proste reguły i instrumentalna skuteczność. Model racjonalności ograniczonej dobrze pasuje do decyzji reprodukcyjnych ze względu na jego kontekstualny charakter, adaptację do środowiska, efektywność, uwzględnienie ograniczonej wiedzy. Heurystyki traktować należy jako podstawę adaptacyjnego zachowania, a nie wyraz irracjonalizmu; są to racjonalne strategie pozwalające radzić sobie z niepewnością. Ich zaletą jest to, że są szybkie, oszczędne dopasowane do okoliczności (takich jak ta, że ludzie zwykle działają pod presją czasu i otoczenia). Dzięki temu heurystyki stanowią lepsze narzędzie do organizowania sobie życia niż standardowy model racjonalności.

Alicja Neumann-Karpińska zauważa, że Paul sama odeszła od standardowego modelu na rzecz jakiejś wersji ograniczonej racjonalności, ale jej nie rozwija. Paul sądzi, że problemem heurystyk jest to, iż nie uwzględniają one szczególnego rodzaju niepewności, tej mianowicie, która dotyczy mojego ja po transformacji, gdy stanę się kimś innym, o odmiennych niż teraz preferencjach i aspiracjach. Transformacja wykracza poza dopasowywanie się do środowiska. Czy wyruszenie w nieznaną można zinterpretować jako rodzaj racjonalności ekologicznej?

Ullmann-Margalit mówiła o strategiach drugiego rzędu obniżających koszty podejmowania decyzji. Alicja Neumann-Karpińska uważa, że jest to zbieżne z szybkimi i oszczędnymi heurystykami społecznymi polegającymi np. na naśladowaniu innych lub korzystaniu z ich rad. Racjonalność należy zastąpić w codziennym życiu wymogiem zachowania rozsądku, rozumianego jako racjonalność ograniczona i praktyczna. Zawsze możemy podejmować w miarę dobre decyzje, czyli decyzje adaptacyjne, rozsądne i racjonalne w stopniu ograniczonym. Sarah Hetlinger twierdzi, że w naszym świecie życia pełnym niepewności, sprzeczności, ryzyka, konfliktów, zmian, niedostatków i nadmiarów, przewartościowań, niejasności itp. poszukujemy rozwiązań optymalnych i satysfakcjonujących, a nie doskonałych, i jest to zachowanie jak najbardziej racjonalne. Stosujemy elastyczne, uproszczone strategie, zwiększające naszą autonomię i potwierdzające naszą autentyczność. Do badania tych strategii potrzebujemy podejścia interdyscyplinarnego.

W rozdziale szóstym Alicja Neumann-Karpińska posiłkując się odwołaniami do wielu autorów (Villiger, Sharadin, Barnes, Mathony, Messerli, Campbell, Mosquer, Daoust, Harman, Randell i in.) konkluduje, że w świecie naznaczonym niepewnością, która bardzo rzadko staje

się radykalną niedostępnością, możliwe są racjonalne i autentyczne wybory i decyzje. Ludzie posiadają zawsze jakąś inteligencję i wyobraźnię, mniejszą lub większą wiedzę o świecie i o sobie, i to pozwala im podejmować decyzje i działać. Doświadczenia transformujące nie stanowią osobnej kategorii doświadczeń, a racjonalność i autentyczność nie wchodzi ze sobą w konflikt. Standardowy model racjonalności jest nieadekwatny do naszego świata, a uzyskanie pełnej kontroli nad życiem nie jest możliwe. Zamiast wyidealizowanej teorii decyzji potrzebujemy wychowania i edukacji budujących naszą zdolność do samokontroli oraz odporność psychiczną pozwalającą radzić sobie ze zmianami i rozczarowaniami.

Część pracy od s. 216 to finalna rzetelna analiza dotychczasowych rozważań i podsumowanie własnych badań. Alicja Neumann-Karpińska stwierdza, że badania nie do końca potwierdzają teorie Laurie A. Paul. Np. dane trzecioosobowe (opowieści innych) okazały się istotnymi przesłankami w procesie decyzyjnym, rozpoznanie własnych preferencji z reguły było poprzedzone analizowaniem wypowiedzi i przykładów innych. Z badań wynikało, że procesy decyzyjne mają charakter powolny i długotrwały, a także że uznawane wartości, preferencje i poczucie własnej tożsamości nie ulegają zmianie po podjęciu decyzji. Z tego względu Autorka uznaje teorie Ullmann-Margalit i Callard za bardziej adekwatne do rzeczywistych procesów decyzyjnych. Koncepcja racjonalności ograniczonej, ekologicznej, pragmatycznej, stawiającej na rozsadek, użyteczność, realizm pozwala zachować racjonalność, ale nie jest to racjonalność zerojedynkowa, lecz stopniowalna. W oparciu o nią można odrzucać opcje ewidentnie złe. Ten typ racjonalności powiązany jest z ludzką tożsamością – to, co jest optymalne, może być dla każdego inne.

W części na s. 226-233 Autorka za najważniejszą kwestię wyłaniającą się z badań i rozważań uznaje sprecyzowanie perspektywy nowego rozumienia racjonalności i autentyczności analizowanych procesów.

Alicja Neumann-Karpińska świadoma jest ograniczeń swojego projektu oraz poczynionych przez siebie założeń (szczerść, prawdomówność uczestników badań, ich dostęp do wiedzy o sobie); świadoma jest też, że jako badaczka nie była całkowicie neutralna i bezstronna. Zdaje sobie sprawę z uwikłania badanej problematyki w kontekst biograficzny i autobiograficzny. Nie lędzi się, że uzyskała pełny wgląd w doświadczenie decydowania. Dlatego wnioski, które wyciąga ze swoich badań uznaje za ważne zaledwie lokalnie oraz wymagające dalszych badań i potwierdzeń. Kreśli projekt dalszych badań w innych kontekstach społecznych, przy innych zapleczu autobiograficznym badacza, przy innych założeniach metodologicznych; postuluje też uzupełnienie badań jakościowych badaniami ilościowymi.

Dopiero takie uzupełnienie pozwoliłoby jej zdaniem na sformułowanie wniosków bardziej ogólnych.

Pytania do Autorki

Czy i w jaki sposób wiedza, którą uzyskujemy na podstawie przeprowadzonych badań i analiz może pomóc konkretnej osobie w podjęciu ważnej życiowej decyzji? Czy wiedza ta służy ludzkiej wolności i autonomii? Czy nie pojawia się tu niebezpieczeństwo, że wiedza ta stanie się podstawą rozwijania wyrafinowanych technik manipulacji i tworzenia aparatów przymusu, tak jak stało się to w przypadku handlu, gdzie producenci pouczeni przez ekonomistów, psychologów społecznych, socjologów i specjalistów od marketingu dla pomnożenia swego zysku oddziałują za pomocą reklam i innych technik na klientów, zamiast skupić się na jakości swoich produktów. Autorka zdaje sobie sprawę z efektu ramowania (o tym błędzie poznawczym pisze na s. 191, 234): na decyzje ludzi wpływa sam sposób prezentowania danych. Autorzy programów edukacyjnych mogą ten efekt ramowania wykorzystywać.

Do zadania tego rodzaju pytań skłoniło mnie pojawiająca się na s. 225 stwierdzenie: „Opisanie bowiem rzeczywistych procesów decyzyjnych z uwzględnieniem napotkanych trudności i wątpliwości pozwoli na projektowanie programów edukacyjnych i działań wspierających dopasowanych do realnych potrzeb decydentów, co może przynieść nie tylko indywidualne korzyści, ale też korzyści społeczne”. Jakie korzyści społeczne Autorka ma na myśli?

Czy udało się potwierdzić tezy postawione we wstępie?

Tezy postawione we wstępie zostały udowodnione. Teoria Laurie A. Paul została przynajmniej częściowo sfalsyfikowana: decyzje o rodzicielstwie nie mają charakteru tak radykalnie transformacyjnego jak sądzi Paul, nie różnią się też jakościowo od innych ważnych życiowych decyzji. Uczestnicy badań podkreślali, że mają poczucie ciągłości swej tożsamości, a nie radykalnej przemiany. Respondenci akcentowali spójność tożsamości i trwanie przy uznawanych wartościach. Ich decyzje były racjonalne i autentyczne, a podczas dochodzenia do nich stosowali rozmaite strategie poznawcze.

Inne atuty doktorantki

Z dołączonych do pracy dokumentów wynika, że mgr Alicja Neumann-Karpińska jest autorką licznych publikacji, wygłosiła też wiele wystąpień podczas konferencji w Polsce i za granicą, jest laureatką licznych stypendiów oraz członkinią kilku stowarzyszeń naukowych.

Wszystko to skłania do wniosku, że mamy do czynienia z osobą niezwykle aktywną i dojrzałą intelektualnie.

Konkluzja

Stwierdzam, że rozprawa *Decyzje reprodukcyjne jako przykład decyzji transformujących. Dyskusja ze stanowiskiem Laurie A. Paul*, spełnia z nawiązką wszystkie ustawowe wymagania dotyczące dysertacji doktorskich, zgodnie z art. 187 ust. 1-2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.). **W moim przekonaniu praca zasługuje na wyróżnienie.** Wnoszę o dopuszczenie jej autorki, Alicji Neumann-Karpińskiej, do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Magdalena Szandecka